

**EXAMENUL NAȚIONAL DE DEFINITIVARE
ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT**

**PROGRAMA
PENTRU**

**LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI MATEMATICĂ,
METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII
ROMÂNE/COMUNICĂRII ÎN LIMBA ROMÂNĂ ȘI
METODICA PREDĂRII MATEMATICII/
MATEMATICII ȘI EXPLORĂRII MEDIULUI ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR
(ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR ÎN LIMBA ROMÂNĂ)**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Această programă se adresează învățătorilor, institutorilor și profesorilor pentru învățământul primar care susțin Examenul național de definitivare în învățământ.

În elaborarea programei s-au avut în vedere următoarele principii:

- *principiul continuității formării inițiale și continue*, realizat prin evoluție în carieră și dezvoltare profesională;
- *principiul coerenței modular-tematice a programei*, asigurat prin articularea proiectării ei, prin modul de elaborare a competențelor generale și specifice, prin modul de selectare a conținuturilor ce vor face obiectul evaluărilor vizate, prin diversitatea formelor și a strategiilor evaluative sugerate pentru a fi utilizate în contextul acestor examinări;
- *principiul adecvării și armonizării finalităților și a conținuturilor învățământului primar românesc cu direcțiile și spiritul schimbărilor din societate*;
- *principiul optimizării și inovării activității* în învățământul primar prin asimilarea celor mai noi achiziții din științele educației și din științele conexe.

Programa pentru Examenul național de definitivare în învățământ a învățătorilor/institutorilor/profesorilor pentru învățământ primar cu predare în limba română vizează competențe abordabile din perspectiva dimensiunii cognitive, procedural-aplicative și atitudinale și propune o tematică ce corespunde tendințelor în evoluția disciplinelor.

Structura programei este următoarea:

- Notă de prezentare
- Competențele învățătorilor, institutorilor și profesorilor pentru învățământul primar
- Tematica pentru disciplinele de examen *Limba și literatura română și Matematică*
- Tematica pentru metodică disciplinelor *Limba și literatura română / Comunicare în limba română și Matematică / Matematică și explorarea mediului*
- Repere bibliografice

B. COMPETENȚELE GENERALE ALE ÎNVĂȚĂTORILOR, INSTITUTORILOR ȘI PROFESORILOR PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

- **competențe în specialitate la *Limba și literatura română / Comunicare în limba română și Matematică / Matematică și explorarea mediului*:**

1. utilizarea adecvată a conceptelor de bază și a conținutului științific al disciplinelor de examen;
2. aplicarea în situații educaționale concrete a conținutului științific, cu valorizarea aspectelor formative;
3. integrarea coerentă a conținuturilor de specialitate în contextul altor științe, pentru promovarea învățării eficiente și creative;
4. realizarea de corelații inter-/intradisciplinare, prin utilizarea eficientă a unor tehnici de activitate intelectuală, stimulând creativitatea și inovația în plan profesional.

- **competențe didactico-metodologice, aferente predării în învățământul primar a disciplinelor *Limba și literatura română / Comunicare în limba română și Matematică / Matematică și explorarea mediului*:**

1. prelucrarea conținuturilor științifice ale disciplinelor de examen, prin aplicarea în situații educaționale variate, specifice învățământului primar;
2. valorificarea conținuturilor metodicilor de specialitate, în vederea formării la elevi a competențelor cheie și transversale;
3. realizarea de conexiuni intra-/interdisciplinare, în contexte educaționale specifice învățământului primar;
4. operarea cu conținuturile metodicilor de specialitate pentru luarea unor decizii care să conducă la asigurarea calității actului didactic.

NOTĂ: Competențele specifice sunt prezentate în cadrul fiecărei discipline de examen.

C. COMPETENȚELE SPECIFICE ALE ÎNVĂȚĂTORILOR, INSTITUTORILOR ȘI PROFESORILOR PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR LA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ / COMUNICARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Candidații la examen vor dovedi formarea următoarelor competențe specifice:

- 1.1. identificarea informațiilor esențiale, a temei și a modului de reflectare a acesteia în textele studiate, a ideilor principale/secundare din diferite tipuri de texte;
- 1.2. operarea cu principalele componente de structură, de compoziție și de limbaj specifice textelor literare: narativ, dramatic și liric;
- 1.3. compararea unor texte literare sub aspectul temei, al ideilor și al structurii;
- 1.4. utilizarea categoriilor gramaticale învățate, în diverse tipuri de propoziții/enunțuri, prin folosirea unor tehnici eficiente de activitate intelectuală;
- 1.5. identificarea organizării morfologice și sintactice a textelor (literare; nonliterare);
- 2.1. utilizarea normelor ortografice, ortoepice, de punctuație, morfosintactice și folosirea adecvată a unităților lexicosemantice, compatibile cu situația de comunicare;
- 2.2. utilizarea relațiilor de sinonimie, antonimie, omonimie, polisemie în organizarea mesajului scris;
- 3.1. utilizarea unui lexic diversificat, recurgând la categoriile semantice studiate și la mijloacele de îmbogățire a vocabularului, pentru exprimarea nuanțată;
- 3.2. alcătuirea rezumatului unui text literar sau nonliterar;
- 4.1. redactarea unui text complex, care să respecte regulile structurilor argumentative;
- 4.2. prezentarea unor răspunsuri personale, critice sau creative pe baza unor texte diverse.

D. TEMATICA PENTRU DISCIPLINA DE EXAMEN LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

I. Limba română

1. Nivelul fonetic: normele actuale de ortografie și ortoepie în limba română; aspecte funcționale referitoare la: sunetele limbii române, corespondența literă-sunet, regulile pentru despărțirea cuvintelor în silabe; structura fonologică a cuvintelor: diftongi, triftongi, hiat; accentul; omografe, omofone.

2. Nivelul lexico-semantic: cuvântul - formă și sens (sensul de bază și sensul secundar; sensul propriu, sensul figurat), categorii semantice: sinonime, antonime, omonime, cuvinte polisemantice; paronime, regionalisme, arhaisme, neologisme; câmpul lexical, unități frazeologice (expresii/locuțiuni); mijloace de îmbogățire a vocabularului: interne (derivarea, compunerea, conversiunea; cuvânt de bază, cuvânt derivat; familia lexicală), externe (împrumuturile).

3. Nivelul morfologic:

- Părțile de vorbire flexibile:
 - verbul (clasificare, categorii gramaticale specifice, funcții sintactice);
 - substantivul (clasificare, categorii gramaticale specifice, funcții sintactice);
 - articolul (clasificare);
 - adjectivul (clasificare, funcții sintactice);
 - pronumele; adjectivul pronominal (clasificare, categorii gramaticale specifice, funcții sintactice);
 - numeralul (clasificare, categorii gramaticale specifice, funcții sintactice);
- Părțile de vorbire neflexibile:
 - adverbul (clasificare, funcții sintactice);

- conjuncția (clasificare);
- prepoziția (clasificare, prepoziții care se construiesc cu genitivul, dativul, acuzativul);
- interjecția (clasificare, funcții sintactice).

4. Nivelul sintactic:

- Sintaxa propoziției:
 - a) Părțile principale de propoziție:
 - subiectul (clasificare);
 - predicatul (clasificare);
 - acordul predicatului cu subiectul.
 - b) Părțile secundare de propoziție:
 - atributul (clasificare);
 - complementul (clasificare).
- Sintaxa frazei:
 - fraza;
 - delimitarea propozițiilor în frază; felul propozițiilor; expansiunea și contragerea;
 - raporturile sintactice în frază: de interdependență, de coordonare și de subordonare în propoziție și în frază
 - exprimarea raporturilor sintactice în propoziție și în frază
 - tipuri de subordonate în frază: subiectivă, predicativă, atributivă, completivă, circumstanțiale.

5. Nivelul ortografic, ortoepic și de punctuație: aspecte privind aplicarea normelor de ortografie, de ortoepie și de punctuație în receptarea/construirea mesajului scris.

II. Literatura română

1. Genul epic – Specii narative: basmul cult, fabula, schița, nuvela, romanul

- *Conținuturi*: instanțele comunicării narative (autor, narator, personaj, cititor); perspectiva narativă (narator obiectiv/subiectiv, narațiune scrisă la persoana I / la persoana a III-a); construcția discursului narativ (particularitățile speciilor literare: basmul cult, fabula, schița, nuvela, romanul; acțiune, temă, momentele subiectului, conflict, incipit, final, moduri de expunere, timpul și spațiul în narațiune; personaje (tipologie, modalități de caracterizare); reguli de redactare a rezumatului unui text; componentele și funcțiile actului de comunicare.

- *Notă*: Conceptele operaționale se vor aplica pe un text narativ aparținând unuia dintre următorii autori: Alecu Donici, Grigore Alexandrescu, Ion Creangă, I.L. Caragiale, Ioan Slavici, Liviu Rebreanu, Camil Petrescu, Mihail Sadoveanu, Marin Preda.

2. Genul liric – Specii lirice: pastelul, doina; poezia naturii și a iubirii

- *Conținuturi*: structura discursului liric (titlu, motiv literar, idee poetică, tema și viziunea despre lume, particularități ale textului poetic, instanțele comunicării poetice, mărci lexicogramaticale ale eului liric; elemente de prozodie); figuri de stil (aliterația, asonanța, antiteza, comparația, epitetul, enumerația, hiperbola, metafora, personificarea, repetiția).

- *Notă*: Conceptele operaționale se vor aplica pe texte poetice aparținând următorilor autori: Mihai Eminescu (două texte poetice); Vasile Alecsandri, Lucian Blaga, Tudor Arghezi (un text poetic); creații populare.

3. Genul dramatic – Specii ale genului dramatic: comedia, drama

- *Conținuturi*: structura discursului dramatic (act, scenă, tablou, conflict dramatic, intrigă, relații spațio-temporale, dialog dramatic, monolog, indicații scenice, categorii estetice: comicul, tragicul); personajele operei dramatice (tipologii, tehnici de caracterizare).

- *Notă*: Conceptele operaționale se vor aplica pe un text dramatic aparținând următorilor autori: I.L. Caragiale, Marin Sorescu.

Notă: Componenta *Limba și literatura română* din structura probei de examen cuprinde două părți:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text literar la prima vedere selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat / un eseu liber / un eseu argumentativ în care să se aplice conceptele operaționale enumerate în programă pe un text literar ce aparține scriitorilor studiați.

E. BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU TEMATICA DISCIPLINEI DE EXAMEN LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

I. Limba română

- Ciompec, G., Dominte, C., Forăscu, N., Guțu Romalo, V., Vasiliu, E., 1985, *Limba română contemporană. Fonetica. Fonologia. Morfologia*, Ediție revizuită și adăugită, București, Editura Didactică și Pedagogică.
- Gheorghe, M., 2009, *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Brașov, Editura Universității „Transilvania” din Brașov.
- Iliescu, A., 2014, *Gramatica practică a limbii române actuale*, București, Editura Corint Educațional.
- Pană Dindelegan, G. (coord.), 2019, *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, București, Editura Univers Enciclopedic Gold.
- Popescu, Ș., 2001, *Gramatica practică a limbii române*, București, Editura TEDIT FZH
- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, 2005, Ediția a II-a revăzută și adăugită, București, Editura Univers Enciclopedic.
- Academia Română, 2010, *Gramatica de bază a limbii române* (coord. Gabriela Pană Dindelegan), București, Editura Univers Enciclopedic Gold.
- *** *Gramatica limbii române*, 2005, Vol. I-II, București, Editura Academiei Române.
- *** *Manualele de Limba și literatura română pentru clasele a V-a – a VIII-a*, în vigoare în anul școlar în care se susține examenul.

II. Literatura română

- Călin, L., 1976, *Camil Petrescu între oglinzi paralele*, București, Editura Eminescu.
- Călinescu, G., 2003, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, București, Editura Semne.
- Călinescu, G., 1974, *Universul poeziei*, București, Editura Minerva.
- Crohmălniceanu, Ov.S., 1984, *Cinci prozatori în cinci feluri de lectură*, București, Editura Cartea Românească.
- Llosa, M.V., 2005, *Scrisori către un tânăr romancier*, București, Editura Humanitas.
- Manolescu, N., 2000, *Arca lui Noe*, București, Editura 100+1 Gramar.
- Manolescu, N., 2002, *Despre poezie*, Brașov, Editura Aula.
- Manolescu, N., 2008, *Istoria critică a literaturii române, 5 secole de literatură*, Pitești, Editura Paralela 45.
- Manolescu N., 2001, *Literatura română postbelică. Lista lui Manolescu. Poezia. Teatrul*, Brașov, Editura Aula.
- Munteanu, G., 1980, *Istoria literaturii române. Epoca marilor clasici*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
- Papadima, L., 1996, *Introducere, comentarii la Comediile lui I.L. Caragiale*, București, Editura Humanitas, Colecția Tezaur
- Pop, I., 1973, *Poezia unei generații*, Cluj-Napoca, Editura Dacia.
- Popescu, M., 1977, *Slavici*, București, Editura Cartea Românească.
- Simion, E., 1987, *Scriitori români de azi*, București, Editura Cartea Românească.
- Vianu, T., 2002, *Arta prozatorilor români*, București, Editura 100+1 Gramar.
- *** *Manualele de Limba și literatura română pentru clasele a IX-a – a XII-a*, în vigoare în anul școlar în care se susține examenul

F. COMPETENȚELE SPECIFICE ALE ÎNVĂȚĂTORILOR, INSTITUTORILOR ȘI PROFESORILOR PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR LA DISCIPLINA DE EXAMEN MATEMATICĂ

Candidații vor dovedi formarea următoarelor competențe specifice:

- 1.1. utilizarea unor modalități adecvate de reprezentare a mulțimilor și a operațiilor cu mulțimi;
- 1.2. evidențierea, în exemple, a relațiilor de apartenență, de incluziune, de egalitate;
- 1.3. identificarea caracteristicilor numerelor aparținând diferitelor submulțimi ale lui \mathbb{R} (\mathbb{N} , \mathbb{Z} , \mathbb{Q} , $\mathbb{R}\setminus\mathbb{Q}$);
- 1.4. scrierea numerelor naturale utilizând sistemul pozițional (în baza 10) și sistemul nepozițional (cifre romane);
- 1.5. identificarea, în exemple / limbajul cotidian, a noțiunilor: numere prime, numere compuse; număr divizibil cu 2, 3, 5, divizor al unui număr dat, multiplu al unui număr dat;
- 1.6. exprimarea, în limbaj geometric simbolic și figurativ, a caracteristicilor triunghiurilor și ale liniilor importante în triunghi;
- 1.7. recunoașterea elementelor unui triunghi dreptunghic într-o configurație geometrică dată;
- 1.8. identificarea patruleterelor specifice în configurații geometrice date;
- 1.9. descrierea patruleterelor utilizând definiții și proprietăți ale acestora, în configurații geometrice date;
- 2.1. transpunerea în limbaj matematic a unor situații date, utilizând mulțimi și operații cu mulțimi;
- 2.2. aplicarea regulilor de calcul, a proprietăților operațiilor și folosirea parantezelor în efectuarea operațiilor cu numere naturale și raționale;
- 2.3. identificarea unei situații date rezolvabile prin ecuații de gradul I sau sisteme de ecuații liniare;
- 2.4. analiza unor situații practice cu ajutorul elementelor de organizare a datelor în tabele, diagrame și grafice;
- 2.5. utilizarea operațiilor cu numere întregi pentru rezolvarea ecuațiilor și inecuațiilor de gradul I;
- 2.6. utilizarea unor proprietăți referitoare la distanță, dreaptă, unghi, cerc pentru realizarea unor construcții geometrice;
- 2.7. determinarea mărimilor unor lungimi de segmente, măsuri de unghiuri în contextul geometriei triunghiului;
- 2.8. utilizarea criteriilor de congruență și a proprietăților unor triunghiuri particulare pentru determinarea caracteristicilor unei configurații geometrice;
- 2.9. aplicarea relațiilor metrice într-un triunghi dreptunghic pentru determinarea unor elemente ale acestuia;
- 2.10. utilizarea formulelor de calcul pentru aflarea perimetrului, ariei (pătrat, dreptunghi), volumului (cub, paralelipiped) și exprimarea acestora în unități de măsură corespunzătoare;
- 3.1. interpretarea rezultatelor obținute prin rezolvarea unor probleme din viața cotidiană;
- 3.2. transpunerea unei situații-problemă în limbaj matematic, rezolvarea problemei obținute utilizând mulțimi, relații și operații cu mulțimi, ecuația de gradul I, organizarea datelor și interpretarea rezultatului obținut;
- 3.3. interpretarea matematică a unor probleme practice prin utilizarea operațiilor cu fracții ordinare/zecimale și a ordinii efectuării operațiilor;
- 4.1. analiza, în context intra-/interdisciplinar, a problemelor de matematică.

G. TEMATICA PENTRU DISCIPLINA DE EXAMEN MATEMATICĂ

MATEMATICĂ

1. Elemente de teoria mulțimilor

- Noțiunea de mulțime: element, apartenență; reprezentarea mulțimilor
- Relația de incluziune, egalitatea între mulțimi
- Submulțimi; determinarea unor submulțimi

- Operații cu mulțimi: reuniunea; intersecția; diferența; complementara unei mulțimi; produsul cartezian
- Relația de echipotență; cardinalul unei mulțimi

2. Mulțimi de numere

Mulțimea numerelor naturale (N); mulțimea numerelor întregi (Z); mulțimea numerelor raționale (Q); mulțimea numerelor iraționale ($\mathbb{R}\setminus\mathbb{Q}$)

Numere naturale

- Sisteme de numerație: sistemul pozițional (scrierea în baza 10) și sistemul nepozițional (scrierea cu cifre romane)
- Operații cu numere naturale: adunarea și scăderea – proprietăți, înmulțirea și împărțirea - proprietăți, teorema împărțirii cu rest; puterea cu exponent natural a unui număr natural; pătratul unui număr natural, reguli de calcul cu puteri
- Divizibilitatea numerelor naturale, divizor, multiplu, criterii de divizibilitate cu: 2, 3, 5; numere prime, numere compuse
- Descompunerea unui număr natural în factori primi

Numere întregi

- Compararea numerelor întregi
- Operații cu numere întregi: adunarea, scăderea, înmulțirea, împărțirea

Numere raționale

- Frații ordinare: fracții subunitare, echiunitare, supraunitare; procente; fracții echivalente
- Compararea fracțiilor cu același numitor/numărător; introducerea și scoaterea întregilor dintr-o fracție
- Adunarea și scăderea fracțiilor ordinare cu același numitor
- Frații zecimale: compararea fracțiilor zecimale
- Transformarea unei fracții zecimale în fracție ordinară
- Transformarea unei fracții ordinare în fracție zecimală
- Aproximări
- Operații cu numere raționale: adunarea și scăderea fracțiilor zecimale cu un număr finit de zecimale nenule; înmulțirea și împărțirea fracțiilor zecimale cu un număr finit de zecimale nenule
- Media aritmetică

Numere iraționale

- Rădăcina pătrată a unui număr natural
- Algoritmul de extragere a rădăcinii pătrate a unui număr natural prin descompunerea numerelor în produs de factori primi

3. Ecuații, inecuații și sisteme de ecuații

- Ecuații de gradul I cu coeficienți în Z; probleme care se rezolvă folosind ecuații de acest tip
- Inecuații de gradul I, cu coeficienți numere întregi
- Sisteme de două ecuații liniare cu două necunoscute, cu coeficienți numere întregi (metoda substituției, metoda reducerii); probleme care se rezolvă cu ajutorul sistemelor de două ecuații cu două necunoscute

4. Elemente de organizare a datelor

- Reprezentarea și interpretarea unor dependențe funcționale prin tabele, diagrame și grafice

5. Unități de măsură pentru lungime, arie, volum, capacitatea vaselor, masă, timp

- Unități de măsură standard; multipli și submultipli; transformări

6. Elemente de geometrie

- **Punctul, dreapta, semidreapta, segmentul, linia curbă, linia frântă**
- **Unghiul:** definiție, notații, elemente; interiorul unui unghi, exteriorul unui unghi; măsura unui unghi; clasificare
- **Poligoane:**
Triunghiul

- Definiție, elemente; clasificare; perimetru; suma măsurilor unghiurilor unui triunghi
- Linii importante în triunghi: înălțimea, bisectoarea, mediatoarea, mediana (definiție, proprietăți, construcție)
- Ortocentrul, centrul cercului înscris în triunghi, centrul cercului circumscris triunghiului, centrul de greutate
- Criteriile de congruență a triunghiurilor
- Proprietăți ale triunghiului isoscel; proprietăți ale triunghiului echilateral
- Triunghiul dreptunghic: proiecții ortogonale pe o dreaptă; teorema înălțimii; teorema catetei, teorema lui Pitagora; reciproca teoremei lui Pitagora
- Perimetrul și aria (formule de calcul)

Patrulaterul

- Patrulaterul convex; suma măsurilor unghiurilor unui patrulater convex
- Paralelogramul - proprietăți; paralelograme particulare: dreptunghiul, romb, pătratul - proprietăți
- Trapezul - clasificare, proprietăți, linia mijlocie în trapez
- Perimetre și arii: dreptunghi, romb, pătrat, trapez
- o **Cercul:** construcție, elemente
- o **Corpuri geometrice:** paralelipipedul, cubul, piramida, cilindrul, conul, sfera (recunoaștere, elemente componente, construcție)

7. Metode aritmetice de rezolvare a problemelor

H. BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU TEMATICA DISCIPLINEI DE EXAMEN MATEMATICĂ

- Aron, I., Herescu, Gh., Dumitru, A., 1996, *Aritmetica pentru învățători*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
- Roșu, M., Roman, M., 1999, *Matematica pentru perfecționarea învățătorilor*, București, Editura All.
- *Manualele de matematică pentru clasele a IV-a – a VIII-a* valabile în anul școlar în care se susține examenul.

I. COMPETENȚELE SPECIFICE ALE ÎNVĂȚĂTORILOR, INSTITUTORILOR ȘI PROFESORILOR PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR LA METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ/COMUNICARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Candidații la examen vor dovedi formarea următoarelor competențe specifice:

- 1.1. analiza funcțională a conținuturilor învățării în scopul proiectării activității didactice;
- 1.2. aplicarea adecvată a principiilor, a formelor și metodelor specifice comunicării orale și scrise;
- 1.3. utilizarea strategiilor specifice însușirii normelor limbii literare la clasele CP-IV;
- 2.1. valorificarea valențelor educative ale textelor literare/nonliterare utilizate în lecțiile de *Comunicare în limba română / Limba și literatura română* din clasele CP-IV;
- 2.2. selectarea strategiilor didactice de predare-învățare-evaluare în vederea formării competențelor specifice stabilite prin curriculumul pentru învățământul primar;
- 2.3. adaptarea demersului didactic la nevoile reale ale elevilor, prin individualizarea și diferențierea învățării;
- 3.1. valorificarea corelațiilor intra-/interdisciplinare prin abordarea integrată a învățării la disciplinele *Comunicare în limba română / Limba și literatura română*;
- 3.2. argumentarea utilizării diverselor modalități de abordare a textului literar;
- 4.1. valorificarea lecturii personalizate a programei școlare în proiectarea didactică pe termen lung și scurt;
- 4.2. utilizarea strategiilor adecvate de evaluare a activității elevilor în cadrul disciplinelor *Comunicare în limba română / Limba și literatura română*;
- 4.3. conceperea unor instrumente de evaluare, analiza și interpretarea rezultatelor în scopul optimizării acțiunii didactice.

J. TEMATICA PENTRU METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ/COMUNICARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ / COMUNICARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

I. Curriculumul în învățământul primar

- Specificul curriculumului la disciplinele *Comunicare în limba română/Limba și literatura română*

II. Aspecte metodologice privind curriculumul pentru disciplinele *Comunicare în limba română/Limba și literatura română în învățământul primar*

1. Comunicarea orală

- Strategii de formare a câmpului auditiv (propoziție, cuvânt, silabă, sunet)
- Strategii de formare a competențelor de comunicare: conținuturi relevante, contexte de realizare, tipuri de activități de învățare; comportamentul de ascultător/emiițător
- Formularea și adresarea întrebărilor. Tipuri de întrebări. Planul de întrebări
- Situații de învățare care contribuie la sesizarea elementelor semnificative ale unui mesaj ascultat (CP - I-II și III-IV)

2. Comunicarea scrisă (receptarea mesajului scris, exprimarea scrisă)

- Procesul didactic (predare-învățare-evaluare) la disciplinele *Comunicare în limba română în clasa pregătitoare*
- Strategii de predare-învățare-evaluare a citit-scrisului la clasa I (metode și procedee specifice, mijloace de învățământ, forme de organizare)
- Specificul abordării textelor în învățământul primar: textul narativ (elaborarea planului de idei, povestirea, personajul literar, dialogul, descrierea); textul liric; textul nonliterar; textul funcțional
- **Organizarea textului scris în funcție de scopul redactării**
 - Tehnica elaborării unui text scris: planul inițial, părțile componente. Contexte de realizare pentru clasele II-IV
 - Scrierea funcțională (biletul, felicitarea, afișul, invitația, scrisoarea, emailul)
 - Scrierea imaginativă (pe baza unui șir de întrebări, pe baza unui suport vizual)
 - Scrierea despre textul literar (povestirea, exprimarea opiniei)
- **Formarea deprinderilor de exprimare scrisă în învățământul primar** - particularități ale predării normelor limbii literare în clasele CP- I-II și III-IV (ortografie, ortoepie, punctuație)

3. Modalități de integrare a elementelor de construcție a comunicării în cadrul lecțiilor de *Comunicare în limba română/Limba și literatura română* (fonetică, vocabular, clase morfologice, sintaxă)

4. Abordarea integrată a disciplinelor *Comunicare în limba română/Limba și literatura română*

- Prezentarea unor secvențe de abordare integrată în studiul disciplinei *Comunicare în limba română / Limba și literatura română*

5. Modalități de activizare a elevilor în lecția de *Comunicare în limba română / Limba și literatura română*

- Forme de organizare a colectivului de elevi
- Strategii de diferențiere, individualizare; învățarea prin cooperare
- Metode și procedee de predare-învățare
- Mijloace de învățământ și suporturi de instruire

6. Jocul didactic în orele de *Comunicare în limba română / Limba și literatura română*

III. Evaluarea nivelului de pregătire a elevilor la *Comunicare în limba română / Limba și literatura română*

- Forme/tipuri de evaluare a rezultatelor și a progresului școlar
- Cerințe specifice elaborării testelor de evaluare inițială, continuă, sumativă

- Metode de evaluare
- Tipuri de itemi utilizați în practica școlară (CP și I-IV)

K. BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ / COMUNICARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- Barbu, M., 2008, *Metodica predării limbii și literaturii române - învățământ primar*, Craiova, Editura „Gheorghe Alexandru”.
- Crăciun, C., 2018, *Metodica predării limbii române în învățământul primar*, Ediția a VI-a, Deva, Editura EMIA.
- Cristea, S., 2002, *Dicționar de pedagogie*, Chișinău, Editura Litera.
- Molan, V., 2014, *Didactica disciplinelor „Comunicare în limba română” și „Limba și literatura română” din învățământul primar* (Ediție revizuită, actualizată și completată. Studii critice), București, Editura MINIPED.
- Norel, M., 2010, *Didactica limbii și literaturii române pentru învățământul primar*, București, Editura Art.
- Oprea, Crenguța-Lăcrămioara, 2009, *Strategii didactice interactive*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
- Pamfil A., 2016, *Limba și literatura română în școala primară – perspective complementare*, București, Editura Art.
- Sâmihăian, F., 2014, *O didactică a limbii și literaturii române. Provocări actuale pentru profesor și elev*, București, Grupul Editorial Art.
- Șerdean, I., 1985, *Metodica predării limbii române la clasele I-IV*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
- Șerdean, I., 2007, *Didactica Limbii și literaturii române în învățământul primar*, București, Editura Corint.
- *** *Organizarea interdisciplinară a ofertelor de învățare pentru formarea competențelor cheie la școlarii mici, Program de formare continuă de tip „blended learning” pentru cadrele didactice din învățământul primar, proiect POSDRU/87/1.3/S/63113 (beneficiar MECTS), suport de curs, 2012.*
- *** SNEE, 1999, *Ghid de evaluare pentru învățământul primar*, București.
- *** *Programele școlare pentru învățământul primar - Comunicare în limba română/Limba și literatura română*, în vigoare în anul școlar în care se susține examenul.

L. COMPETENȚELE SPECIFICE ALE ÎNVĂȚĂTORILOR, INSTITUTORILOR ȘI PROFESORILOR PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR LA METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR MATEMATICĂ/MATEMATICĂ ȘI EXPLORAREA MEDIULUI

Candidații vor dovedi formarea următoarelor competențe specifice:

- 1.1. utilizarea elementelor metodice specifice pentru formarea unor concepte matematice
- 1.2. identificarea resurselor materiale adecvate, a algoritmilor și a tehnicilor specifice formării deprinderilor de calcul
- 2.1. alegerea strategiilor didactice adecvate formării competențelor specifice disciplinei *Matematică și explorarea mediului / Matematică*
- 2.2. identificarea unor exemple relevante din cotidian care conduc la înțelegerea noțiunii de problemă și valorificarea lor în proiectarea didactică
- 2.3. adaptarea demersului didactic pentru valorificarea laturii formative a activităților de rezolvare de probleme
- 2.4. crearea unor demersuri didactice adecvate nevoilor reale ale elevilor, prin individualizarea și diferențierea învățării în contexte educaționale diverse

- 3.1. valorificarea corelațiilor intra-/interdisciplinare prin abordarea integrată a învățării la disciplinele *Matematică și explorarea mediului/Matematică*
- 3.2 adaptarea activităților de învățare la diverse contexte educaționale, care să contribuie la formarea capacității de explorare/investigare/rezolvare de probleme
- 4.1. valorificarea lecturii personalizate a programei școlare în proiectarea didactică pe termen lung și scurt
- 4.2. conceperea unor instrumente de evaluare, analiză și interpretare a rezultatelor în scopul optimizării acțiunii didactice
- 4.3. alegerea unor strategii adecvate de reglare a procesului de predare-învățare-evaluare a conceptelor matematice și argumentarea soluțiilor alese

M. TEMATICA PENTRU METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR MATEMATICĂ / MATEMATICĂ ȘI EXPLORAREA MEDIULUI

METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR MATEMATICĂ / MATEMATICĂ ȘI EXPLORAREA MEDIULUI

I. Curriculumul în învățământul primar

- Specificul Curriculumului Național la disciplinele *Matematică și explorarea mediului / Matematică*

II. Aspecte metodologice privind curriculumul de *Matematică și explorarea mediului / Matematică în învățământul primar*

1. Elemente pregătitoare pentru formarea conceptului de număr natural; aspectul cardinal și aspectul ordinal al numărului natural
2. Metodologii specifice disciplinelor *Matematică și explorarea mediului/Matematică*
 - Metodologia formării conceptului de număr natural
 - Metodologia didactică specifică predării operațiilor matematice în mulțimea numerelor naturale; algoritmi de calcul cu numere naturale (adunarea, scăderea, înmulțirea, împărțirea cu rest 0 și cu rest diferit de 0)
 - Metodologia didactică specifică predării-învățării ordinii efectuării operațiilor matematice și utilizării parantezelor
 - Metodologia didactică specifică predării-învățării fracțiilor și a operațiilor cu fracții
 - Metodologia didactică specifică predării-învățării unităților de măsură pentru lungime, masă, capacitate, timp, valoare
 - Metodologia didactică specifică predării-învățării elementelor de geometrie
 - Metodologia de rezolvare și compunere a problemelor de matematică; noțiunea de problemă de matematică; etapele rezolvării problemelor de matematică; valențele formative ale activităților de rezolvare a problemelor de matematică; metode speciale de rezolvare a problemelor de matematică: metoda figurativă; metoda comparației; metoda mersului invers; metoda reducerii la unitate
3. Modalități de activizare a elevilor în lecția de matematică
 - Forme de organizare a colectivului de elevi
 - Strategii de diferențiere, individualizare; învățarea prin cooperare
 - Metode de predare-învățare
 - Mijloace de învățământ și suporturi de instruire
4. Jocul didactic în lecția de matematică: definiție, clasificare, caracteristici, organizarea și desfășurarea jocului didactic matematic, valențe formative ale utilizării acestuia
5. Caracterul practic-aplicativ al matematicii; contexte de aplicare (explorare, investigare, aproximare, comparare, măsurare, experimentare)
6. Abordări didactice interdisciplinare în studiul matematicii

III. Evaluarea didactică la disciplinele *Matematică și explorarea mediului/Matematică*; forme/tipuri de evaluare a rezultatelor și a progresului școlar; metode de evaluare; tipuri de itemi utilizați în practica școlară

N. BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR MATEMATICĂ/MATEMATICĂ ȘI EXPLORAREA MEDIULUI

- Bolboacă, L., 2001, *Didactica modernă*, Cluj-Napoca, Editura Dacia.
- Burtea, G. (coord.), 1995, *Matematica și logica pentru școlari*, București, Editura Corint.
- Cristea, S., 2002, *Dicționar de pedagogie*, Chișinău, Editura Litera Educațional.
- Dumitru, A. ș.a, 2017, *Metodica predării matematicii - pentru învățământul primar. După noua programă. CP-IV*, Pitești, Editura Carminis.
- Magdaș, I., 2010, *Didactica matematicii pentru învățământul primar și preșcolar - actualitate și perspective*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană.
- Neacșu, I. (coord.), 1988, *Metodica predării matematicii la clasele I-IV*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
- Paraschiva, A., Purcaru, M., 2008, *Metodica activităților matematice și a aritmeticii pentru institutori/profesorii din învățământul primar și preșcolar*, Brașov, Editura Universității „Transilvania” Brașov.
- Petrovici, C., 2014, *Didactica matematicii pentru învățământul primar*, Iași, Editura Polirom.
- Roșu, M., Roman, M., 2007, *Didactica matematicii în învățământul primar*, MEC, Proiectul pentru Învățământul rural.
- Săvulescu, D. (coord.), 2008, *Metodica predării matematicii în ciclul primar*, Craiova, Editura „Gheorghe Alexandru”.
- Vișoiu, F., 2013, *Metode activ-participative folosite în predarea matematicii la ciclul primar*, Bacău, Ed. Rovimed.
- <http://www.bp-soroca.md/pdf/matematica%20in%20clasele%20primare.pdf>.
- <https://didactika.files.wordpress.com/2008/05/modul-recuperarea-ramanerii-in-urma-la-matematica.pdf>.
- *** *Organizarea interdisciplinară a ofertelor de învățare pentru formarea competențelor cheie la școlarii mici, Program de formare continuă de tip „blended learning” pentru cadrele didactice din învățământul primar, proiect POSDRU/87/1.3/S/63113 (beneficiar MECTS), suport de curs, 2012*
- *** *Ghid de evaluare pentru învățământul primar*, SNEE, București, 1999
- *** *Programele școlare pentru învățământul primar - Matematică și explorarea mediului / Matematică*, în vigoare în anul școlar în care se susține examenul.